

מעדני אשר

גיליון תמו"ג (שנה י')

פרשת ויחי

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

יש לחקור כשעושים ברית לאדם מבוגר האם שייך בזה סנדקאות או דילמא כיון שאין מניחים אותו על הברכיים לא שייך בזה ענין סנדקאות.

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק ח' סימן רי"ט נשאל בשאלה הנ"ל וכתב דע"פ מה דכתב בשו"ת חתם סופר אור"ח סימן קנ"ט ד"ה ונקל דסנדק תרתי אית ביה, חדא דהוא המסייע בפועל למוהל, דבלי ספק שכשהיה התינוק מונח על השולחן או כסא ומטה לא היה נח להמול כל כך כמו שהוא ע"י תפיסת הסנדק, אבל עוד מעלה אית ביה בחינת מזבח ע"י החזקתו ברגליו, אבל עיקר העיקרים בכונתו של סנדק עוזר למצוה ובעל ברית ושושבין להנימול, ועיקר כוונה זאת מתקיימות גם אם עומד על ידו ומחזיקו באהבה בשעת הברית להשקיט רוח הנמול ולעזור בזה להמוהל, וראיתי בספר הברית סימן רס"ה סוף אות ק"ה מביא מספר זכרון ברית לראשונים דמנהג רומי שאין סנדק יושב אלא מניחין את התינוק על התיבה, ובי סנדקין עומדים ואוחזין את רגלי התנוק מימני ומשמאלו ומוהל באמצע ועושה מלאכתו בזריזות ע"כ, ואעפ"י שאין מנהג זה מקובל עלינו, דאנחנו מחזיקים במנהג להחזיקו על ברכיו דוקא כמבואר במדרש ובזוה"ק כדמות מזבח, מ"מ אם העתקה הזאת של ספר הנ"ל נכונה, נראה ג"כ שדעת מנהג זה היה נבנה על מה שכתב מרן החתם סופר דענין החזקת הנימול תרתי אית ביה, והעיקר להיות לו עוזר ושושבין בשעת המילה וזה הפרט יכול להתקיים גם אם אינו מחזיקו על רגליו.

והשתא בנידון דידן: אעפ"י שלפי המציאות אי אפשר כלל להחזיקו על ברכיו, מכל מקום עצם כוונת סנדקאות שושבינות ולהיות בעל ברית שלו להחזיקו בידיו באהבה בשעת הברית ולהשקיט רוחו כנ"ל יכול להתקיים גם בנידון זה, אי"כ יש לו דין סנדק לכל דבר.

כשעושים ברית לאדם מבוגר האם יש ענין של סנדקאות כיון שאין מניחים אותו על הברכיים?

בפרשתו כי כ"ג **וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברכי יוסף.**

וכתב בתרגום יהונתן גזיריטון ורבינון יוסף.

ובפירוש התרגום כתב יכול להיות שדעתו כי מל אותם על ברכי הסנדק אי"נ יש לומר שיוסף היה הסנדק, וזה הפירוש על ברכי יוסף.

חזינו שיש מקור מן התורה לסנדקאות על הברכיים.

איתא בספר אור זרוע ח"ב הלכות מילה סימן ק"ז וז"ל מנהג בישראל שהאחד נעשה בעל ברית לתינוק הנימול ותופס אותו על ירכיו, וסמך למנהג זה דאמרינן בשוחר טוב במזמור החזק מגן וצינה אי"ל הקב"ה מה אתה עושה לי אי"ל אני משבחך בכל אבריי, בראשי אני קודה בתפילתי, בשערות לא תקיפו פאת ראשכם וכי' ברכי אני נעשה סנדיקניס בילדים הנימולים עליהם, היינו שתופס תינוק הנימול על ירכיו כשמלים אותו, וכ"כ בספר הרוקח סימן ק"ח

וכן כתב במהרי"ל הלכות מילה סי"ג ג' מנהג בישראל שהאחד שנעשה בעל ברית לתינוק לתופסו על ירכו להמול, וסמך לאותו מנהג דאמר בשוחר טוב דכתיב החזק מגן וצינה תהלים ל"ה ב' אמר להקב"ה מה שאתה עושה לי אני משבחך בכל אברי, בראשי אני קודה בתפילתי בשערי לא תקיפו, בירכי אני עושה סנדקים לילדים הנימולים.

וכן בהגהות מיימוניות הלכות מילה פרק ג' הלכה ח' מובא ברמ"א יורה"ד סימן רס"ה כתב זה שחומדין ומתאזין לאחוז התינוק בשעה שנימול על הברכיים ולהיות בעל ברית, יש לזה סמך לדבר במדרש שוחר טוב בפסוק כל עצמותי תאמרנה אמר דוד לפני הקב"ה אני משבחך בכל איברי ומקיים בהם מצות וכי' עד ברכי אני נעשה בהן סנדיקום לילדים בשעת מילה.

ברכת מזל טוב לידידינו

העומד לימיננו בכל עת

הגאון המפורסם

רבי **יחזקאל שרגא ויינפלד** שליט"א

רב קהלת לב אברהם ירושלים

לרגל שמחת אירוסיתו בתו במז"ט עב"ג

הבה"ח המפולג בתויר"ש

כמר **אברהם קוסבסקי** נ"י

בחיר ישיבת פונבז'

בן הגאון רבי **ישעיה קוסבסקי** שליט"א

ירושלים

יהא רעוא שיזכה לרוות נחת דקדושה

מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו העומד לימין המערכת מיום היווסדו

הרה"ג רבי **מרדכי הלל זלמן ראטה** שליט"א לנידון

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת נשואי נכדו בכורו

של כ"ק **מרן אדמו"ר מיצאנז** שליט"א

הבה"ח המפולג בתורה וביראת שמים הרב **חיים משה** שליט"א

בן לבנו בכורו הגאון הצדיק רבי **יחזקאל שרגא ברוך הלבשרטאם** שליט"א

עב"ג בת הרה"צ רבי **נחמן בידרמן** שליט"א

יהא רעוא שמשמחה זו ישפע שמחה לכלל כלל ישראל

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנדיב הנכבד

הרב **אליעזר גוטליב שליט"א** ליקווד

לעילוי נשמת אביו

הרב **זוסיא ארי' לייב בן הרב שלמה ז"ל**

נלב"ע כ' טבת ת.נ.צ.ב.ה.

פולל אברכים מאור התורה - בית דין לעניני כשרות
בנשיאות הגאב"ד הגר"ש הבלין שליט"א סאן - פאולו

ברכת מזל טוב

לידידינו הנגיד הנכבד ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

עמוד התווך דקהילת קודש - סאן פאולו

הרב **פנחס יחזקאל ווידילבסקי** שליט"א ברזיל

לרגל שמחת לבו בהכנסת בנו חביבו כמר **אברהם מיכאל** נ"י לעול התורה והמצוות

יהא רעוא שבוכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה

האם עדיף שהסנדק המחזיק את הילד בברית

יחזיקנו גם בשעת הברכות?

הנה בספר תורת חיים סנהדרין פ"ט עמוד ב' כתב וז"ל ונראה דלכך נוהגין ליתן כוס יין של ברכה לשתות לסנדק, ואין נותנין אותו לתינוק כדרך שנוהגין בכוס יין של קדוש, לפי שהעולה טעונה נסכים שהיו מנסכין יין על גבי המזבח בשעת ההקרבה, וכיון שהילד דומה לקרבן עולה, והסנדק דומה למזבח, לכך נותנין כוס יין של ברכה בגרונו של סנדק, דהוה ליה כמנסך יין על גבי המזבח.

ובהגהות רבי עקיבא איגר יורה דעה סימן רס"ה ס"ק א' כתב דלפי דברי התורת חיים נראה דדוקא הסנדק המחזיק הילד על ברכיו בשעת המילה הוא יחזיקנו ג"כ בשעת הברכה וישתה מהכוס יין.

ובשו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג' סימן ק' העיר על דברי הרע"א: דנראה דלאו דוקא, דה"ה נחשב כנסכים ע"ג המזבח כשישתה הסנדק, אף שיחזיקו אחר בשעת הברכה כמנהגנו, דהא הנסכים ניסכו ע"ג המזבח גם אחר שכבר הוקטרו האברים דלא מצינו שיהיה קפידא שדוקא כשעדיין האברים קיימין ינסכו היין דאף שבקרבן התמיד שתיכף אחר העלאת האברים על המזבח הקריבו המנחה והחביתין ואחר זה נסכו היין שעדיין מסתבר שלא נתעכלו האברים, מ"מ בשאר קרבנות לא מצינו סדר זה והרבה פעמים הקטירו האברים בלילה והנסכים הא הקריבו ביום דהנסכים הבאים עם הזבח אין קריבין אלא ביום, והיה נמצא בהכרח שהנסכים ניסכו כשלא היו האברים ע"ג המזבח, וא"כ איכא הטעם של התו"ח ליתן להסנדק לשתות אף אחר שנטלו ממנו התינוק לכבד בהחזקתו בשעת הברכה, דיש להחשיב להסנדק כמזבח לתינוק זה אף א"כ כל זמן שעוסקין בענין מצות המילה, וכוונת התו"ח שיחזיקנו הסנדק גם בשעת הברכה הוא כדמסיק שם התו"ח, ודלא כאותן שנוטלין את הילד מן הסנדק לאחר שנימול ונותנין אותו לאדם אחר להחזיקו בשעת הברכה והוא שותה כוס של הברכה דאיהו לאו מזבח יחשב, היינו דאותן האנשים חשבו שהמנהג ליתן לשתות להסנדק מטעם שנחשב כמזבח איכא גם על זה שמחזיק את התינוק בשעת הברכה וזה כתב שהוא טעות דאיהו לאו כמזבח נחשב דרק הסנדק שהחזיקו בשעת המילה נחשב כמזבח, וא"כ איכא הטעם ליתן להסנדק לשתות אף אחר שנטלו התינוק ממנו, ואף שבלשון הרעק"א משמע קצת דמצריך לשתיה דוקא שהסנדק יחזיק הילד גם בשעת הברכה, אין הלשון מדויק כל כך דבתורת חיים הוא משמע כדפירשת.

מעדני אשר: לפי דברי הרבי עקיבא איגר אפשר ליישב קושיית האחרונים הגרי"א יורי"ד סימן רס"ה ס"ק י"א, שו"ת חתם סופר אור"ח סימן קנ"ח על הא דאיתא ברמ"א יורי"ד סימן רס"ד שסנדקאות מעשרת, דקשה דהרי במציאות אין אנו רואים את זה, שהרי הרבה אנשים משמשים בסנדקאות ואין מתעשרים, ולפי הנ"ל אתי שפיר דאפשר סגולת העשירות של סנדקאות זה רק כשיש לו את שני הסנדקאות בעמידה ובישיבה, ובמעדני אשר פרשת ויחי תשי"ע תרצ"ב בעוד כמה אופנים.

ובענין מי ישתה הכוס במילה אינו דבר ברור: דהרמ"א יורי"ד סימן רס"ה מביא שיטת בשם הראשונים שהתינוק ישתה מהיין, והוא סובר דהסנדק שותה, עיין בגר"ש שם, ובשו"ת מהר"ם שיק סימן ל"ט ובש"ך שם ס"ק י"ד כתב ובכל המקומות שהייתי אין נוהגין כן אלא נותנים לשתות לנערים קטנים, ויעוין בפתחי תשובה שם.

האם בברית מילה יש ענין לברך את התינוק

שיהיה כאפרים ומנשה?

בפרשת מ"ח כ' ויברכם ביום ההוא לאמור כן יברך ישראל לאמר ושימך אלהים כאפרים ומנשה.

ובתרגום יונתן בפרשתן כתב ברי יברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא.

ובפירוש יהונתן הסביר מהיכן ההכרח דהפסוק מייירי ביום המילה: ומביא ששמע מהגאון מהר"ר זעליגמן שדיוקו מביום ההוא, משמע לן ביום דמהולתא שהוא יום מיוחד, וכותב דלעניות דעתי דדייק מלת "ישראל" דמיותר דהוה ליה למימר כן יברך סתם, ובודאי יהיה ישראל ולא נכרים, גם הוה ליה למימר כן יברכו ישראל, אלא דקאי אתינוק ביום מילה, א"כ אתי שפיר דאמר בלשון יחיד, ומיושב נמי שאמר ישראל, שרצה לומר ביום המילה שאז נעשה ישראל בהכניסו לברית יברך וגו'.

וכן במושב זקנים לבעלי התוספות על פסוק הנ"ל: כתב וז"ל היכן מצינו מנהג זה שיברך כל איש את בנו כאפרים וכמנשה, ומתוך שאנשי מזרח עושים כן כשמלים את בניהם, אומר לו יהי רצון שתהיה אח לשבעה וגם לשמונה, פירושו אפרים הוא שביעי, ומנשה הוא שמיני בקרבנות חנוכה המזבח.

וכן בברכי יוסף יורה דעה סימן רס"ה ס"ק ה' כתב יש נוהגין לומר בסוף הברכה של אשר קידש ידך מבטן שאומרים בברית, אומרים וקיים בו מקרא שכתוב ושימך אלהים כאפרים וכמנשה, וכן הוא בתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל פרשת ויחי בפסוק ויברכם ביום ההוא וכו' ברי יברכון ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר ישוונך ה' כאפרים וכו'.

וכן כתב השל"ה מסכת חולין פרק נ"ר מצוה ס"ק ל"ט איתא בתרגום יונתן פרשת ויחי בפסוק בראשית מ"ח כ' כן יברך ישראל לאמר וגו', יברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר וכו'.

יש להקשות: מדוע דווקא ביום המילה יש ענין לברך ברכה זו ולא בשאר ימים, כך מקשה בחתם סופר בפרשתו, וכן בתפארת יהונתן, וכן בכתב סופר בפרשתו, וכן באמרי נועם.

איכא כמה תרוצים:

א. משום דביום המילה הוא סכנה מעין הרע, כמו שרצה לעשות בלעם, על כן יברכם ביום המילה שיהיו כאפרים ומנשה שאין עין הרע שולט בהם, כך כתב בתפארת יהונתן בפרשתו.

ב. אחר שכבר גדל הבן אז אי אפשר לברכו להיות או כאפרים או כמנשה מאחר שלא הצליח בתורה אין בחירה על הרוב אלא להיות כמנשה שהיה עוסק בצרכי הבית, רק בשעת חינוך יש לברכו כן, והיינו ביומא דמהולתא אז התחלת החינוך שמכניסו תחת כנפי השכינה את יתברך בברכה זו, כך תירץ בכתב סופר בפרשתו.

ג. ע"פ מה שכתב בעוללות אפרים סימן תט"ו מובא בהגהות רבי אלעזר גוטמאכער שבת ק"ל ע"א דבזמן שהילד בוכה מיסורי המילה עולים כל התפללות בלי שום מניעות והוא עת רצון לתפללות, וזה מה שאמר יעקב אבינו כן יברך ישראל ביום המילה יברך כל אחד מישראל את בנו שיהיו כאפרים וכמנשה, כי עת רצון היא שיחלו הברכות, כך תירץ זקני הגאון הצדיק רבי ישראל טוסיג זצ"ל בספרו בית ישראל פרשת ויחי, ובמעדני אשר פרשת יתרו תשע"ב הבאתי בשם הפוסקים דיון האם שבת מותר לבקש בקשות בעת בכיית הילד.

האם המכבס בגדו בשבת ע"י יין אדום או לבן

חייב משום כיבוס?

בפרשתן מ"ט י"א כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה.

הנה מפסוק הנ"ל משמע דשייך כיבוס ביין.

וכן משמע מהא דאיתא בגמ' סוכה מ' ע"ב א', וכן ב"ק ק"ב אין מוסרין פירות שביעית לכביסה, ופירש רש"י לכבוס בגדים ביין של שביעית.

ובאמת בחידושי הרמב"ן שבת קי"א עמוד א' כתב והסוחט בגד תולדת צובע כדרך מלבו, והוא נמי בכל שמכבס בין במים בין ביין כדאמרין בגמ' ב"ק ק"ב א' לאכלה ולא לכביסה.

יש להקשות: מהא דקימ"ל אורח חיים סימן שי"ט ס"ק י' שאסור לסנן מים בסודר, אבל יין ושאר משקים מותר וכו' וקשה דאם נאמר שיש כיבוס ביין מדוע שלא יהא אסור לסנן יין בסודר משום כיבוס.

איכא כמה תרוצים:

א. יש לחלק בין יין לבן לבין יין אדום, דביין אדום דווקא מותר לסנן שבזה אינו שייך כיבוס דהויא דרך לכלוך, משא"כ ביין לבן דווקא שייך כיבוס דאינו מלכלך, כד כתב בט"ז אור"ח סימן שי"ט, מובא במשנה ברורה סימן שי"ט.

ובשו"ת יהודה יעלה אורח חיים סימן ע"ג הקשה על הט"ז, מהא דאיתא בגמ' כתובות קי"א ע"ב ושמא כו' ת"ל כבס ביין לבושו, ושמא תאמר אינו אדום ת"ל ודם ענב כו' חזינן דשייך כיבוס אף ביין אדום, אמנם אדרבה מקרא זה מוכח כה"ט, מדכפל הענין במלות שונות דהויא ליה למימר כבס בדם ענבים לבושו וסותה, אלא על כרחך כבס ביין לבושו ביין לבן קאמר, ובדם ענבים הוא יין אדום סותה פירוש שתייה ולא לכביסה וכדדרש הש"ס בכתובות הנ"ל ושמא תאמר אינו מרוה ת"ל סותה פירש רש"י שהיין מסית את השיכור, ואם תמצא לומר דאין מקרא יוצא מידי פשוטו וסותה פירש כסותו, נמי ניחא מדחלקם הכתוב יין לבן ואדום גם שניהם אכביסה קיימו, אבל חלקם גם כן בחילוק בגדים, וה"פ הקרא כבס ביין ר"ל ביין לבן לבושו הוא בגד לבן, ובדם ענבים ר"ל יין אדום סותה הוא בגד אדום כמ"ש מדוע אדום ללבושך ובגמרא דכתובות הנ"ל ושמא תאמר אינו אדום ת"ל ודם ענב תשתה חמר כו' צ"ל דהא סיים עלה ושמא תאמר אינו מרוה ת"ל סותה, א"כ צ"ל תחלה קרא ת"ל ובדם ענבים.

וכותב דלפי מה שפירש הרשב"ם בפרשתן: דהכוונה של כבס ביין לבושו דלאחר שבצרו הענבים ודורכין אותן בגיתות מתלכלכין בגדיהם בדריכת הינות, כדכתיב מדוע אדום ללבושך ובגדיך כדורך בגת וכת' שם וכל מלבושי אגאלתי, לפי הנ"ל אתי שפיר.

מעדני אשר: נראה לתרץ ע"פ מה שכתב ברבי אליהו מזרחי על פסוק הנ"ל וז"ל כבס ביין לבושו כל זה לשון רבוי יין, כי אין דרך לכבס הבגדים עם היין, לפי הנ"ל אתי שפיר.

ובאליה רבה סימן שי"ב תמה על הט"ז: דלכאורה ביין אדום הוי כצובע, עיין בתהילה לדוד מה שתיירץ.

ב. אף דבשאר משקים מלבן כשסוחט, הא דפסקינן דמסננין בסודרין אפילו יין, היינו דלא חששו לסחיטה שאינו רגיל לסחוט ממשקין כמ"ש תוס' שבת קי"א או משום שהוא דבר שאינו מקפיד, וכן מבואר בספר יראים דף ל"ט ס"י רעד קלו ע"א דיין ושכר ושמן ושאר משקים כשסוחט אסור משום ליבון, מיהו בשעת שרייה כל הפוסקים פסקו שאינו מלבן אף יין, כד כתב באליה רבה סימן שי"ב, ועיין בריטבי"א שבת קי"א.

פניני מעדני אשר בעניני סנדקאות

מתוך ספרי מעדני אשר

האם אפשר לכבד גוי בסנדקאות? לך תשס"ו

האם אפשר לכבד בחור או ילד בסנדקאות? תזריע תשע"א

האם אונו יכול להיות סנדק? ויחי תשע"ב

מדוע אין רואים שהסנדק מתעשר? ויחי תש"ע

מי שיש לו אפשרות או להיות מוהל או סנדק מה חשוב טפי?

ויחי תש"ע

האם הסנדק מותר לו להיות נמי המוהל? לך תשס"ו

האם מותר לכבד רב אחד כמה פעמים? ויחי תש"ע

האם לרב יש איסור ליטול כמה פעמים סנדקאות? ויחי תש"ע

מדוע צריך בברית לכבד סנדק צדיק הרי מוחלן לכולם את

העוונות וכולם צדיקים? פנחס תשע"ב

האם סנדק מותר לעשות מלאכה ביום שהוא סנדק? תזריע תשע"ב

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א בחוקלץ א' בני יעקב אמרו שמוע ישראל. בגמ' פסחים דף נו עמוד א' ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם. ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: וכו' אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.. כשם שאין בלבך אלא אחד – כך אין בלבנו אלא אחד. וכו'. וצ"ע איך אמרו לו את שמו ישראל הרי אסור לבנים לומר את שם אביהם.

ב. שותפות יששכר וזבולון בשאר מצוות. וזבולון לחוף ימים ישכון. וברש"י שמח וזבולון בצאתך ויישכר באוהלך, וזבולון יוצא בפרקמטיא ויישכר עוסק בתורה באהלים, וכובר הובא בש"ע י"ד ס"ו רמז. לענין שותפות יששכר וזבולון, והנה מצינו זו רק במצוות ת"ת, האם גם במצוות אחרות שייך ענין זה כמו חסד ומצוות אחרות שע"י שמשלם יהיה לו חלק במצוה או שרק במצוות ת"ת בלבד שייך שותפות של יששכר וזבולון.

ג. מצוה לקיים דברי המת. הנה קי"ל בש"ע ח"מ ס"ו רב, שמצוה לקיים את דברי המת, ולכן צריך לקיים צוואתו של מת, וא"כ י שלתמוה מ"ט הוצרך יעקב להשביע את יוסף שיקיים צוואתו והרי גם בלי שבעה היה חייב לקיים צוואתו.

ד. העדים של הקידושין של יוסף. בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה. כתב רש"י הראה לו שטר אירוסין ושטר כתובה עכ"ל, והנה צ"ע הרי בכל קידושין צריך שני עדים, וא"כ איך קידשה יוסף הרי במצרים לא היו עדים כשרים.

ה. לעלות נפטרים מחול' לאר"י. והעליתם את עצמותי מזה, בירושלמי כלאים פ"ט ה"ג איתא רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ אמר רבי בר קירי"א לרבי לעזר מה הועילו אלו אני קורא עליהם ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם, תבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם, ותמוה לפי רבי בר קירי"א שאסור להעלות מתים שבחול' לקבורם איך ביקש יוסף שיעלהו להקבר בא"י וכן יש לתמוה איך הותר להעלות את יעקב ושאר השבטים לקבורה בא"י.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת זוכה את השולח להכנסת להגרלה על סך 1000 ₪.
 - כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
 - כל חודש, בראש חודש תערוך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייברקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
 - ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
 - שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-10571 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה.
- תשובות לחודש טבת ניתן לשלוח עד יום ראשון ב' שבט

מכתבים למערכת

האם יש חוב לנכד לכבד זקנו

מה שדנתם באריכות האם יש חוב לנכד לכבד זקנו.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א חובי מחוקי הדת

יש להעיר מדברי הגהות מימונית מובא בבית ששאל אה"ע סימן קצ"ז ס"ק ט"ז דאשה המקללת זקנו של בעל בפני הבעל, אע"ג דאין הבעל חייב בכבודו של זקנו, מ"מ דינה כמקללת וילדו בפניו וחייב לגרשה, הרי שכתב בפירושו דאין חייב לכבד זקנו.

הרב יואיר אשקלון שליט"א בני ברק

מה שדנתם בשם הפוסקים האם יש חוב לנכד לומר קדיש על זקנו, נראה להעיר דלפי מה שכתב הב"ח יו"ד סימן ר"מ שההבדל בין עדות לכבוד אב, דלענין עדות גלוי לן קרא לא יומתו אבות על בנים, בנים דווקא ולא בני בנים, וזיל בתר טעמא דאיתפלג קרא, אבל לענין כבוד, כבד את אביך כתיב, ומרבין בעל אמו אשת אביו ואפילו אחיו הגדול כ"ש אבי אביו דהוא נקרא אביו ממש.

הרב אליהו נתנאל שליט"א חיפה

מה שהבאתם בשם אחרונים דהבן חייב לכבד רק את האב וחייב על קללתו כיון דהויה שותף עי' הקב"ה, משא"כ הסבא, יש להעיר דהב"ח יו"ד סימן ר"מ כתב שגם זקנו בכלל השותפות.

האם מותר לאדם לקרוא לזקינו בשמו

מה שדנתם האם יש איסור לנכד לקרוא לזקינו בשמו, וכתבתם דלפי מה דאיתא ב"ש"ע יו"ד סימן ר"מ ס"ק ב' שהאיסור לא לקרוא לאביו בשמו הוא מטעם מורא אב, ולא משום כיבוד, א"כ יש לומר דבזקנו זה לא שייך דאפילו לשיטת דחייב אדם בכבוד זקנו, ה"מ כבוד, אבל מורא לא מצאנו שחייב אדם כמורא של זקנו, והבאתם דבש"ת דברי יצוב אבן העזר סימן ק' כתב דלאבי אביו אפשר דשרי לקראו בשמו.

הרה"ג יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עילית

יש לציין שבקובץ מבקשי תורה קובץ כ"א ע"מ שייב כתב בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל דאע"פ שבחמיו יש רק דיני כיבוד ואין דיני מורא, מ"מ אסור לקרוא להם בשמם, משום דשלא לקרוא בשמם הוא גם כבוד להם וחייב בכבודם.

מעדני אשר: מדברי המנחת סולת מצוה ל"ג לא משמע כן, דכתב דאחיו הגדול מותר לקרוא בשמו, משום דאח הגדול לא אתרבי רק לכבוד ולא ולמורא, חו"נ דלא הויה בכלל כיבוד שלא לקרוא בשמו.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל הכול התלמוד עילית

מה שהקשתם דלטעם שחייב אדם בכבודו זקנו, לכמה שיטות הוא משום דבני בנים, הרי הן כבנים, א"כ לפי טעם זה מיתבר שיש איסור לנכד לקרוא לזקנו בשמו כמו שאתם לקראו לאביו, נראה להעיר דאמרינן בני בנים הרי הם כבנים זה לא לכל מילי דהרי בודאי בירושה זה לא שייך, א"כ רק מה שנמסר לחו"ל א"כ לפי הנ"ל לא קשה.

איך אומרים צאתכם לשלום בליל שבת וכי מגרשים אנו את המלאכים

מה שהבאתם בשם ספר תוספת שבת סימן רס"ב שכתב שגדול אחד מחק בזמירות ליל שבת את הנוסח צאתכם לשלום דהויה כמו שמגרש את המלאכים, והבאתם דבשערי תשובה סימן רס"ב כתב ליישב את הנוסח, וכן במחצית השקל אור"ח סימן רס"ב כתב דאין למחוק צאתכם לשלום כי הוא על דרך ברוך אתה ברוך אתה בצאתך, ואע"ג שאין יציאת מלאכים עתה, מ"מ אומר צאתכם לשלום על זמן היציאה כשיהיה.

הגאון המפורסם רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א רב קדיה בעלזא בית שמש ת"א

נראה לציין דמקובל בשם הרה"ק מרוזין ז"ע דכדי שהמלאכים לא יקנאו בעבודת אביהם שיש רק לאדם הישראלי ולא למלאכים אומרים להם צאתכם לשלום.

הרה"ג שלמה זלמן עלבוגין שליט"א ירושלים

נראה לציין דראיתי מרבי צדוק שסעודת שבת הוא יחוד בין הקב"ה וכלל ישראל, ואפילו למלאכים אין רשות להיות שם, לכן אומרים צאתכם לשלום.

הרב יהושע אפל שליט"א ראש מוסדות חב"ד ירושלים

נראה לציין דראיתי פעם בשם משמואל ששאל למה למלאכים אומרים צאתכם לשלום ולא שפויין בסוכה אף פעם לא אומרים להם צאתכם לשלום, ומתוך שלמלאך להשאר בבית פרטי של בר אנש זה קשה לסבול למרות המאמצים לעשותו מקדש מעט, משא"כ בסוכה שזה מצוה קדושה האישיפויין מרגישים שם בבית כל הזמן ולכן אין צורך להגיד צאתכם לשלום.

מי שסוגר את עינו של מת כשהוא גוסס האם חייב מיתה בבית דין משום רוצח

מה שחקרתם בהא דקמ"ל שבת קכ"א ע"מ ב' אין מעצמין את המת בשבת, ולא בחול עם יציאת נפש, והמעצים עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים, האם הויה ממש כשופך דמים ואם היה על זה עדים והתראה נהרג או דילמא לא הויה רק איסורא מדרבנן, והבאתם מחלוקת הפוסקים בזה.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה לציין דבספר שינוי תורה לרופאים מהגר"א זילברשטיין חלק ג' סימן ר"ג הוכיח מדברי הסמ"ק סימן פ"ב ובחדושי הר"ן שבת שם שכתבו שמהעמץ הרי הוא כאילו שופך דמים, משמע שאין זו שפיכות דמים ממש אלא כאילו שופך דמים, והבוא משו"ת אגרות משה יו"ד חלק ב' סימן קע"ד ע"פ ב' דמה שכתוב במשנה הרי זה שופך דמים אין הוא ודאי הריגה אלא חשש של שופך דמים ועי"ש במה שפקק על ראותו של גלוני הש"ס מספר היראים שהבאתם.

הרב שלמה שטינברג שליט"א בית שמש

מה שהקשתם בשם המנחת סולת על מה שכתב בדרך פיקוד לא לעשה ליד ד' דהמעצים עין המת אינו חייב אף אם עבר במזיד והתראה, דלא גרע מהורג את הטרופה דפטור, ואין לך טרופה גדול מזה, דקשה מהא דאיתא בגמ' סנהדרין ע"ה ע"א דההורג את הגוסס חייב, נראה ליישב דשאני גוסס שאף שרוב גוססין למיתה אפשר שהוא מן המיעוט, אבל טרופה קום לחו"ל שבודאי ימות, ולכן ההרג פטור, ואף המעצים עינו עם יציאת הנפש הרי הוא בודאי בגדר טרופה, ואינו חייב על הריגתו.

הרב יעקב ישראל מיונער שליט"א לונדון

נראה להעיר שמהספר חסידים מובא ברע"א ובבית לחם יהודה יו"ד סימן של"ט שכתב שאף שאין מוזין גוסס ממקומו אם יש דליקה אין מניחין אותו בבית, משמע שהוא סובר שאין הוא שופך דמים ממש, שא"כ לא היה היתר להוציאו אם יש דליקה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לבידורים בכל ענייני המעורבות, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להעטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

ישמח לב מבקשי ה'
 יצא לאור ברוב פאר והדר
 הספר שרבים ציפו לו
 ספר "מעדני אשר"
 מהדורת רייך
 הרה"ג מנחם מנדל רייך שליט"א
 חקרי הלכות "על כל עניני בר מצוה"
 "חינוך" "דיני קטן" "ברוך שפטרני"
 "דברים שאף לאחר הבר מצוה אין מתחייבים"
 "דברים שהאב נפטר לעשות לבנו אחר הבר מצוה"
 "בעניני תפילין"
 הפצה ראשית באר"י:
 וועג הפצת ספרים טל: 057-3156312
 בחו"ל: ביגלאייזן
 להזמנות ע"י המערכת בטל: 057-316650

<p style="text-align: center;">גליון זה נודב ע"י ידידנו הגאון הנפלא רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א מחבר ספר "דף על דף" לעילוי נשמת אביו הגאון החסיד רבי בן ציון משה מאיר בן הרב דוד זצ"ל מחבר ספרי אור משה נלב"ע ט"ז טבת תשמ"ז ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p style="text-align: center;">גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב חיים דוד ברכר שליט"א בני ברק לרגל שמהת נישואי בנו הבה"ח שלמה אליעזר ני"ו עב"ג תחי' במז"ט יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו</p>
<p style="text-align: center;">גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב החפץ בעלום שמו שליט"א לעילוי נשמת זקינו רבן של ישראל בעל הכתב סופר ז"ע לרגל יומא דהלולא החל ביי"ט טבת יהא רעוא שזכותו הגדולה של בעל ההלולא תגן עליו שיעלח בכל מעשה ידיו</p>	